

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 décembre 2023

PROJET DE LOI

**modifiant la loi
du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire, le séjour,
l'établissement et l'éloignement
des étrangers concernant la demande
d'admission au séjour pour apatridie**

Amendements

Voir:

Doc 55 **3600/ (2022/2023)**:

001: Projet de loi.

002: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 december 2023

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet
van 15 december 1980
betreffende de toegang tot het grondgebied,
het verblijf, de vestiging en de verwijdering
van vreemdelingen wat betreft de aanvraag
om toelating tot verblijf wegens staatloosheid**

Amendementen

Zie:

Doc 55 **3600/ (2022/2023)**:

001: Wetsontwerp.

002: Amendementen.

10853

N° 4 de Mme **Matz**

Art. 14

Dans l'article 57/39, alinéa premier, dernière phrase, proposé, remplacer les mots "les éléments pertinents de la demande" **par les mots** "*tous les moyens de preuve, oraux et écrits et le niveau de preuve exigé tient compte des difficultés à prouver l'apatridie. La charge de la preuve sera partagée entre le demandeur et l'examineur*".

JUSTIFICATION

Conformément à ses recommandations en matière de procédure de détermination de l'apatridie et à son avis d'initiative sur le projet de loi à l'examen du 5 décembre 2023, le Haut-Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés (HCR) souligne que, compte tenu de la nature de l'apatridie, les personnes qui sollicitent le statut d'apatride sont rarement en mesure de fournir des documents pour prouver le bien-fondé de leur demande.

Lorsqu'il existe peu ou pas de preuves documentaires, le HCR recommande qu'il soit tenu compte de tous les moyens de preuve, oraux et écrits. Le HCR recommande également que la charge de la preuve soit partagée entre le demandeur et l'examineur. En outre, comme pour ce qui concerne la charge de la preuve, le HCR recommande que le niveau de preuve exigé tienne compte des difficultés à prouver l'apatridie.

Le présent amendement vise à répondre aux recommandations du HCR.

Vanessa Matz (Les Engagés)

Nr. 4 van mevrouw **Matz**

Art. 14

In het ontworpen artikel 57/39, eerste lid, laatste zin, de woorden "de relevante elementen van de aanvraag te beoordelen" **vervangen door de woorden** "*alle, mondelinge en schriftelijke, bewijsmiddelen te beoordelen; het vereiste bewijsniveau houdt rekening met de moeilijkheden om de staatloosheid te bewijzen. De bewijslast wordt gedeeld tussen de aanvrager en de onderzoeker*".

VERANTWOORDING

Overeenkomstig zijn aanbevelingen betreffende de procedure voor het vaststellen van staatloosheid en zijn initiatiefadvies van 5 december 2023 betreffende het ter bespreking voorliggende wetsontwerp benadrukt het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR) dat gezien de aard van staatloosheid de personen die om vaststelling van staatloosheid verzoeken, hun verzoek vaak niet met bewijsstukken kunnen staven.

Wanneer er weinig of geen stavingsstukken zijn, beveelt de UNHCR aan om alle bewijzen in aanmerking te nemen, zowel mondelinge als schriftelijke (getuigenissen en documenten). De UNHCR beveelt tevens aan dat de bewijslast wordt gedeeld tussen de aanvrager en de onderzoeker. Voorts beveelt de UNHCR aan dat, zoals bij de bewijslast, het vereiste bewijsniveau rekening houdt met de moeilijkheden om de staatloosheid te bewijzen.

Dit amendement beoogt tegemoet te komen aan de aanbevelingen van de UNHCR.

N° 5 de Mme **Matz**

Art. 15

Dans l'article 57/40 proposé, supprimer le 3°.

JUSTIFICATION

Le nouvel article 57/40, 3°, de la loi du 15 décembre 1980, prévoit que la demande ne sera pas prise en considération si le demandeur ne remplit manifestement pas les conditions visées à l'article 57/37.

Comme le rappelle le HCR dans son avis d'initiative du 5 décembre 2023, déterminer si une personne est apatride peut être complexe et nécessite une évaluation d'éléments de fait et de droit.

Cette évaluation requiert non seulement une analyse des lois en matière de nationalité, mais également de la manière dont elles sont appliquées en pratique. En outre, il est important de souligner que bien que la possession d'un passeport authentique et valide laisse présumer que son détenteur est un ressortissant du pays qui a délivré ce document, cette présomption peut être réfutée lorsque des preuves montrent qu'il n'est pas effectivement considéré comme un ressortissant d'un État, par exemple lorsque le document a été délivré notamment par erreur par une autorité non compétente pour statuer sur les questions de nationalité.

Par conséquent, l'auteur propose de supprimer cette condition de non-prise en considération.

Vanessa Matz (Les Engagés)

Nr. 5 van mevrouw **Matz**

Art. 15

In het ontworpen artikel 57/40 de bepaling onder 3° weglaten.

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 57/40, 3°, van de wet van 15 december 1980 bepaalt dat de aanvraag niet in overweging zal worden genomen wanneer de aanvrager kennelijk niet voldoet aan de in artikel 57/37 bepaalde voorwaarden.

De UNHCR wijst er in zijn initiatiefadvies van 5 december 2023 op dat bepalen of een persoon staatloos is ingewikkeld kan zijn en een beoordeling van feitelijke en juridische elementen vereist.

Die beoordeling vereist niet louter een onderzoek van de wetten inzake nationaliteit, maar ook van hoe zij in de praktijk worden toegepast. Voorts komt het erop aan te benadrukken dat hoewel het bezit van een authentiek, geldig paspoort doet vermoeden dat de houder onderdaan is van het land van afgifte van het document, dit vermoeden kan worden weerlegd wanneer er bewijs is dat de houder in feite niet als onderdaan van een Staat wordt beschouwd, bijvoorbeeld wanneer het document per vergissing werd afgegeven door een autoriteit die niet bevoegd is om te oordelen over nationaliteitsaangelegenheden.

Derhalve beoogt dit amendement die voorwaarde op grond waarvan de aanvraag niet in aanmerking zal worden genomen, weg te laten.

N° 6 de Mme **Matz**

Art. 15

Dans l'article 57/40 proposé, supprimer le 5°.

JUSTIFICATION

Le nouvel article 57/40, 5°, de la loi du 15 décembre 1980, prévoit que la demande ne sera pas prise en considération lorsque la personne ne peut pas démontrer qu'elle disposait antérieurement, soit d'un séjour légal de plus de trois mois, soit d'un séjour couvert en tant que demandeur de protection internationale.

Selon le HCR, pour que les procédures soient justes et efficaces et que les personnes apatrides puissent jouir des droits consacrés par la Convention de 1954 relative au statut des apatrides, l'accès aux procédures doit être garanti. Toute personne se trouvant sur le territoire d'un État doit avoir accès aux procédures de détermination de l'apatridie. Aucune disposition de la Convention n'exige que les candidats à la détermination de l'apatridie se trouvent légalement dans un État. Une telle exigence serait particulièrement inéquitable dans la mesure où l'absence de nationalité interdit précisément à de nombreux apatrides de posséder les documents qui sont nécessaires pour entrer ou résider légalement dans un État.

Par conséquent, l'auteur propose de supprimer dans le projet de loi la condition de posséder un titre de séjour couvert par un séjour légal de plus de 3 mois ou par une demande de protection internationale pour introduire sa demande d'admission.

Vanessa Matz (Les Engagés)

Nr. 6 van mevrouw **Matz**

Art. 15

In het ontworpen artikel 57/40 de bepaling onder 5° weglaten.

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 57/40, 5°, van de wet van 15 december 1980 bepaalt dat de aanvraag niet in overweging wordt genomen indien de betrokkene niet kan aantonen dat hij eerder beschikte over ofwel een wettig verblijf van meer dan drie maanden, ofwel een verblijf gedekt als verzoeker om internationale bescherming.

Volgens het UNHCR moet de toegang tot de procedures worden gewaarborgd opdat die procedures rechtvaardig en doeltreffend zijn en opdat staatlozen de rechten kunnen genieten die hun op grond van het Verdrag betreffende de status van staatlozen van 1954 worden toegekend. Eenieder die zich op het grondgebied van een Staat bevindt, moet toegang hebben tot de procedures waarbij de status van staatloze wordt vastgesteld. Geen enkele bepaling van het voornoemde verdrag eist dat de kandidaten voor de status van staatloze wettig in een staat moeten verblijven. Een dergelijke vereiste zou bijzonder oneerlijk zijn, aangezien het feit dat men geen nationaliteit heeft talrijke staatlozen uitgerekend de mogelijkheid ontnemt om over de documenten te beschikken die nodig zijn om een staat wettig binnen te komen of er wettig te verblijven.

Daarom pleit de indienster ervoor dat het wetsontwerp niet langer een eerdere verblijfstitel ter dekking van een wettig verblijf van meer dan drie maanden of van een verzoek om internationale bescherming als voorwaarde stelt om een aanvraag om toelating tot verblijf te mogen indienen.

N° 7 de Mme **Matz**

Art. 17

Compléter l'article 57/42 proposé par un quatrième alinéa, rédigé comme suit:

“Le traitement de la demande est suspendu si l'étranger a introduit une demande sur la base de l'article 572bis, 1°, du Code Judiciaire. La suspension s'applique jusqu'à ce que la décision de justice soit devenue définitive.”

JUSTIFICATION

Comme le précise le Conseil d'État dans son avis n° 73.287/4 du 8 juin 2023, l'avant-projet de loi est en défaut de régler l'articulation entre les procédures judiciaire et administrative de reconnaissance du statut d'apatride.

L'articulation entre les deux procédures a, certes, été améliorée mais il n'en reste pas moins que le projet de loi ne prévoit aucune disposition en cas de coexistence des deux procédures, judiciaire et administrative.

Par souci de cohérence et de lisibilité, l'auteure propose donc que la procédure administrative de reconnaissance du statut d'apatride, telle que prévue dans le présent projet de loi, soit suspendue jusqu'à ce qu'une décision définitive ait été prise sur la base de l'article 572bis, 1°, du Code Judiciaire.

Vanessa Matz (Les Engagés)

Nr. 7 van mevrouw **Matz**

Art. 17

Het ontworpen artikel 57/42 aanvullen met een vierde lid, luidende:

“De behandeling van het verzoek wordt opgeschort indien de vreemdeling een verzoek heeft ingediend op basis van artikel 572bis, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek. De opschorting geldt tot wanneer de rechterlijke beslissing definitief is geworden.”

VERANTWOORDING

Zoals de Raad van State in zijn advies nr. 73.287/4 van 8 juni 2023 opmerkt, bevat het voorontwerp van wet geen regeling die de gerechtelijke en bestuurlijke procedures voor de erkenning van de status van staatloze op elkaar afstemt.

De afstemming tussen beide procedures is er weliswaar op vooruitgegaan, maar dat neemt niet weg dat het wetsontwerp geen enkele bepaling bevat die een antwoord biedt op de situatie van samenloop van de twee procedures, namelijk de gerechtelijke en de bestuurlijke.

Met het oog op de samenhang en de bevattelijkheid stelt de indienster van het amendement voor om de in het wetsontwerp beoogde bestuurlijke procedure voor de erkenning van de status van staatloze op te schorten in afwachting van een definitieve beslissing op grond van artikel 572bis, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek.